

Riina Mägi

Tänavune Võtikvere raamatupidu oli igapidi rikkalik: palju oli kohal nii kirjanikke, kirjastusi kui ka publikut ning esitleti koguni kolme raamatut eesotsas Imbi Paju uue teosega "Soome lahe õed — vaadates teiste valu". Erilist elevust tõi raamatukülla seekord president Toomas Hendrik Ilvese ja tema abikaasa Evelin Ilvese külaskäik.

Toomas Hendrik Ilvese jaoks polnud see sugugi esimene kord Võtikvere raamatukülas viibida, ent eelmise, aastate taguse külaskäigu ajal oli ta alles välisminister. Õigupoolest polnud ta ka seekord rahva ees kui president, vaid eelkõige kui raamatu "Omal häälel" autor. Teda küsitles raamatuküla looja ja eestvedaja, kirjanik ja filmitegija Imbi Paju, kes muu hulgas ärgitas teda mõtisklema selle üle, miks eestlased on nii alid oma riigist ja selle juhtidest halba rääkima.

Ka president tõdes, et see nii on. Selle kohta, kuidas me oma saavutusi hindame ja kuidas tegelikult hindama peaksime, tõi ta kujuka näite e-tervise näol, mida meil on kombeks meedias materdada.

"Mul oli hiljuti võimalus juhtida ühe aasta jooksul Euroopa Komisjoni poolt moodustatud e-tervise töörühma, mille ülesandeks oli anda soovitusi nüüdisaegse tehnoloogia kasutamise kohta tervishoius," ütles Toomas Hendrik Ilves. "Tutvunud kõigi Euroopa Liidu riikide e-tervise süsteemidega, tõdesin, et ükski neist ei pääse meie e-tervisele ligilähedalegi. Digiretsept on aga üldse ainult Eestis käivitada suudetud. Brittidel ebaõnnestus see näiteks totaalselt, ehkki sellesse investeeriti 36 miljardit naela."

Ilvese sõnul on suur osa meie kaasmaalastest omaks võtnud hoiaku, et kui eestlased midagi valmis on teinud, siis see lihtsalt ei saa olla hea. Ka riigijuhid alates Pätsist ja Tõnissonist ja tänapäeva juhtidega lõpetades ei saa olla head juhid, sest nad on eestlased.

"Ma olen leiutanud isegi ühe žanrimääratluse, mille alla saab mahutada paljud Eesti Ekspressis ja mujal ilmunud kirjatükid. See on ütk ehk üleolev, ülbe itk. Selle žanri lugude autorite sõnul on nemad ise ülimalt targad, aga Eesti riigis kõik asjad väga halvasti ning riigijuhid viimased

lollpead, kes mitte millestki aru ei saa."

Omandab kuldse läike

"Sellised lood toovad internetiväljaannetes muidugi palju klikke, aga samas mürgitavad meie vaimumaailma," tõdes Toomas Hendrik Ilves. "Kui kunagi peaks juhtuma, et me oma iseseisvuse kaotame, siis usun, et kõik, mille üle me praegu ilgume, omandab meie mälestustes kuldse läike."

Presidendi sõnul jõuab tuleva aasta oktoobris kätte hetk, millest alates Eesti teine iseseisvusaeg saab pikemaks esimesest iseseisvusajast. Toomas Hendrik Ilves avaldas lootust, et see sündmus paneb eestlasi järele mõtlema ja muutma suhtumist oma riigisse. Rahva naerupahvakute saatel luges ta ette katkendi Indrek Koffi raamatust "Eestluse elujõust", millesse autor on koondanud valiku eestlaste hulgas enam levinud käibefraase.

"Kui lugeda kõiki neid klišeetid ühest kohast, siis võid ühest küljest puruks naerda. Teisalt saad aru, et aeg oleks vähemasti enda mõtlemist veidi muuta," ütles president.

Kui Toomas Hendrik Ilves pakkus rahvale välja enda leiutatud uue sõna, siis Imbi Paju tegi jälle ettepaneku ühe sõna kasutamisest loobuda. See sõna on "likvideerima", Võtikvere raamatuküla päeval, kus koos president, kodanikeühenduste esindajad ning hulk teisi loovaid inimesi, tuli Imbi Paju rahva ette avaliku pöördumisega, milles tegi ettepaneku teha Eestist roheline vabariik ning hakata enam väärtustama iseend ja oma kultuuri. Pöördumises, mille Imbi Paju palvel luges ette Juku-Kalle Raid, on muu hulgas öeldud, et sõna "likvideerima" asemel tuleks rohkem kasutada sõna "looma". Näiteks siis, kui tuleb sulgeda kool, peaks kohe olema ka visioon, mis tuleb suletud kooli asemele, vastasel korral antakse oma sõnumitega märku, et maaelu ja maainimesed pole väärtuslikud. Imbi Paju meelest tuleks vigade rõhutamise asemel õppida inimesi tunnustama, sest läbipõlenud inimestega ei ole võimalik paremat elu ehitada.

Ei tunne toitu äragi

Inimese elu kvaliteet sõltub ka tema toidust. Tervislikust toitumisest vestlesid Võtikvere raamatuküla päeval raamatu "Kingitud maitset" autor Evelin Ilves ning Eesti Kirjanike Liidu esimees ja gurmaan Karl Martin Sinijärv.

"Me oleme õnnelikus olukorras, sest meie inimesed oskavad veel valdavalt ise süüa teha ja meil on palju ka neid, kes endale ise värsket köögivilja kasvatavad," ütles Evelin Ilves. "Paljudes maades sõltub märkimisväärne osa elanikkonnast poes müüdavast valmistoidust ega oska mingit mõnu tunda värskete köögiviljade või maitsetaimede otse peenrast võtmisest. Taga targemaks — nad ei tunne neid peenral äragi."

Raamatuküla päeval esitleti kolme raamatut: Imbi Paju psühhoajaloolist teost "Soome lahe õed — vaadates teiste valu", Heiki Vilepi Jõgevamaa-teemalist lasteraamatut "Jöks ja viis imelist päeva" ning Torma kodupaigaalbumi kuuendat osa. Kui lisada veel Voorelt pärit luuletaja ja tõlkija Kätlin Kaldmaa uus luulekogu "Armastuse tähestik", millest samuti juttu tehti, siis võib öelda, et raamatuküla päeva programmis oli tänavu märkimisväärne roll "Jõgevamaa juurtega" kirjandusel.

Nagu ikka, tundis paljurahvuseline kirjutajate ja lugejate seltskond end Võtikveres vaatamata mõnele väikesele vihmasabinale suurepäraselt. Lauluga andsid seekord kirjasõnale ja headele mõtetele väge juurde Eve Lukk ning Mari ja Jüri Visnapuu.

Maavanem Viktor Svjatõšev andis raamatuküla päeval Imbi Pajule üle maavalitsuse aukirja ja aumärgi Võtikvere külakultuuri hoidmise eest. Imbi Paju võrdles aga oma koduküla Tove Janssoni raamatutest tuttava Muumioruga, kus kõik asjalikult ja heatahtlikult koos ühise asja nimel toimetavad ning kus kõigil hea olla on. Raamatuküla pidu valmistaski külarahvas ette talgukorras: koristati parki, püstitati sinna vajalikke rajatisi, küpsetati külalistele suupärast jne. Seda on tehtud igal suvel ja juba kolmteist aastat järjest.

Artikkel Vooremaa [veebilehel](#) .